

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Václava Novotného v právní věci žalobce: **S. Z.**, zast. advokátem Mgr. Alešem Choděrou, se sídlem Starostrašnická 199/42, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 31. 5. 2005, č. j. 65 Az 35/2004 – 20,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- III.** Odměna advokáta Mgr. Aleše Choděry **se u r č u j e** částkou 1075 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností brojí žalobce jako stěžovatel proti rozsudku shora označenému, jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 10. 2004, č. j. OAM-2942/VL-10-12-2004. Správním rozhodnutím bylo rozhodnuto o zamítnutí žádosti žalobce o udělení azylu podle ust. § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále

jen „zákon o azylu“) a bylo rozhodnuto, že se na žalobce nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá porušení ust. § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, když správní orgán nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí a v důsledku toho i nesprávně posoudil žádost o azyl. Důkazy, které si správní orgán opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné, došlo k porušení ust. § 32 odst. 1 a § 34 odst. 1 správního řádu, nemohl tedy správně usuzovat na skutkové a právní závěry, které pro své rozhodnutí potřeboval zodpovědět. Stěžovatel má za to, že rozhodnutí nevyplyvá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Dále se stěžovatel dovolává názoru v Příručce k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, vydané Vysokým komisařem OSN v lednu 1992 v Ženevě, konkrétně čl. 53; může se stát, že žadatel byl podroben různým opatřením, která sama o sobě ještě nepředstavují pronásledování, ale jsou v některých případech spojena s dalšími zápornými faktory, např. obecné ovzduší nejistoty v zemi původu. V těchto situacích mohou různé se uplatňující aspekty ve svém součtu vyvolat určitý efekt, který může logicky opravňovat k tvrzení o opodstatněnosti pronásledování na kumulativním základě. Stěžovatel zdůrazňuje, že není možné se obrátit na policii v zemi původu, protože není po nikom možné požadovat, aby se sám a dobrovolně vystavoval perzekuci, aby mohl lépe dokázat své obavy z pronásledování. Na základě výše uvedeného stěžovatel požaduje zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení; dále žádá přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, ustanovení tlumočnicka do ruského jazyka a osvobození od soudních poplatků.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popírá její oprávněnost a tvrdí, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Žalovaný plně odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněná ve správním řízení. S rozsudkem soudu žalovaný plně souhlasí. Žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nerozhodoval o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s. ř. s., neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

V souladu s ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné ust. § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné (ust. § 103 odst. 1 písm. d/ s. ř. s.), jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě v mezích důvodu uplatněného ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Důvodem kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., jak stěžovatel uvedl, jsou vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který

ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

K tomu soud uvádí, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učiněnému správnímu skutkovému závěru, ve spisu obsažený, vede k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata nemá oporu ve spisech, chybí-li podklad pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, resp. je nedostačující k učinění správního skutkového závěru. Z textu kasační stížnosti však nelze zjistit pro její strohou obecnost, jakými konkrétními vadami mělo trpět řízení před správním orgánem, pro které měl soud napadené rozhodnutí zrušit a které stěžovatel v řízení před tímto soudem uplatnil. Stěžovatel v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu uvedl mimo jiné tytéž obecné důvody dle správního řádu. Soud se jimi zabýval a jak vyplývá z dokumentů založených ve správním spise, soud I. stupně vyhodnotil, že si žalovaný opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, takže vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí; nic ze správního spisu nenaznačuje, že by se žalovaný nezabýval touto věcí odpovědně a svědomitě, navíc žalobní námitky jsou uvedeny zcela obecně. Krajský soud v Ostravě konstatoval, že ze spisu vyplývá, že si žalovaný pro své rozhodnutí opatřil dostatek potřebných důkazů a na řádně zjištěný skutkový stav věci samotnou žádostí žalobce o udělení azylu a s podrobným pohovorem s žalobcem týkajícím se právě této žádosti přijal patřičné právní závěry.

Z obsahu správního spisu je zřejmé, že žalovaný při zjišťování důvodů pro podání žádosti o azyl postupoval korektně. Poskytl procesní poučení, jakož i poučení o pobytu cizince na území České republiky a v rámci jím provedeného řízení mu nelze z tohoto pohledu ničeho vyčíst. Správní orgán dospěl k závěru, že stěžovatel uváděl pouze skutečnosti nepodřaditelné pod důvody pro udělení azylu, ze kterých by bylo možno dovodit, že byl ve své vlasti pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a neuvedl v případě návratu do vlasti žádnou konkrétní obavu, kterou by bylo možno považovat za odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo zastávání určitých politických názorů. Skutečnosti uváděné stěžovatelem nelze považovat za pronásledování ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu. Stěžovatel neopustil Ukrajinu z důvodů pronásledování za uplatnění politických práv a svobod nebo z důvodů rasy náboženství nebo politického přesvědčení. Podstata stěžovatelových potíží spočívala v obavě z jednání několika mladých T., kteří po něm za pomoci fyzického násilí požadovali navrácení domu, který jim údajně dříve patřil nebo zaplacení vysoké částky peněz. Stěžovatel ve strachu z dalšího jednání příslušníků tatarské menšiny snažících se obohatit se na jeho úkor odjel z vlasti. Policie stěžovateli nepomohla z důvodu osobních antipatií jednoho policisty tatarského původu k příslušníkům jiných národností a na jiné státní ani jiné orgány se stěžovatel neobrátil. Z tohoto důvodu odcestoval stěžovatel v prosinci 2002 do České republiky, aby se zde ukryl. V průběhu pobytu došlo k jeho správnímu vyhoštění, neboť zde pobýval nelegálně, a také proto podal žádost o azyl. Krajský soud v Ostravě dospěl při přezkoumávání rozhodnutí žalovaného ke stejnému závěru jako žalovaný správní orgán, tedy že po posouzení osobní situace žalobce a poměrů v zemi původu nebyly zjištěny důvody pro udělení azylu. Ohledně překážek vycestování dle § 91 zákona o azylu soud uzavřel, že stejně jako žalovaný neshledal u stěžovatele existenci taxativně uvedených překážek vycestování.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze jej zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je

výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Dle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Pronásledováním je ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu ve znění účinném v době rozhodování žalovaného třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady v zemi stěžovatelova původu nebo pokud tato země není schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Poukazoval-li stěžovatel v průběhu správního řízení na údajné útoky ze strany soukromých osob, pak podmínka udělení azylu, jež by s těmito útoky souvisela, by v takovém případě mohla být splněna teprve tehdy, pokud by tyto útoky byly realizovány v přímé souvislosti s uplatňováním politických práv a svobod ze strany stěžovatele (ust. § 12 písm. a) zákona o azylu) nebo z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů (ust. § 12 písm. b/ s. ř. s.), přitom v obou případech by stěžovateli právě z uvedených důvodů nebyla ze strany příslušných orgánů v zemi jeho původu ochrana, pokud by taková ochrana byla v daném případě potřebná a pokud by stěžovatel hodlal této ochrany také fakticky využít. V takovém případě by tedy rozhodným důvodem pro udělení azylu mohla být skutečnost, že by stěžovatel byl vystaven útokům ze strany soukromých osob, dožadoval by se ochrany u příslušných orgánů v zemi svého původu a tyto orgány by mu ochranu neposkytly, přitom neposkytnutí ochrany by mělo přímou souvislost právě s nedostatečnou loajalitou stěžovatele ke státním orgánům v zemi jeho původu, k exekutivě, ke společenskoekonomickému zřízení, k politické reprezentaci apod. Udělení azylu v případě útoků vůči žadateli o azyl je důvodné pouze tehdy, jde-li o represii uskutečňovanou ze strany státu. Takovou represii lze dovodit jak ve formě přímé, kdy stát sám určité osoby pronásleduje, tak ve formě nepřímé, kdy stát záměrně určité pronásledované osoby nechrání. V důsledku nečinnosti stěžovatele pak nebylo možno učinit závěr, že by ukrajinské státní orgány předkládané jednání soukromých osob podporovaly, tolerovaly či mu nebyly schopny zajistit přiměřenou ochranu. Stěžovatel nevyužil pomoc příslušných orgánů v zemi původu a nelze tak dovozovat cílené odmítnutí stěžovatelovy ochrany ze strany státní moci. Kriminální jednání určité skupiny obyvatelstva, jež bylo v tomto případě zaměřeno proti osobě stěžovatele není samo o sobě ani překážkou vycestování podle § 91 zákona o azylu, za předpokladu, že se je příslušné orgány v zemi původu žadatele o azyl snaží vyšetřovat a postihovat, situace ohledně takových činů se z dlouhodobého hlediska stabilizuje a přitom ze všeobecného kontextu situace v zemi původu žadatele o azyl nevyplývá, že by osobní situace žadatele byla horší, než většiny ostatních osob

v zemi jeho původu. Za této situace pak nelze ničeho podstatného vytknout závěru Krajského soudu v Ostravě, podle něhož stěžovatelem uváděné důvody v zemi jeho původu nejsou překážkou vycestování, jak je podávána z § 91 zákona o azylu.

Dle ust. § 13 zákona o azylu se rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení azylu nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12. Rodinným příslušníkem se pro účely sloučení rodiny podle odstavce 1 rozumí manžel azylanta, svobodné dítě azylanta mladší 18 let, nebo rodič azylanta mladšího 18 let. O takový případ se však u stěžovatele nejedná a z tohoto důvodu nelze toto ustanovení aplikovat.

Podle ustanovení § 14 zákona o azylu lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod udělení azylu podle § 12. Ustanovení § 14 zákona o azylu je kombinací neurčitěho právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování, a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. Protože správní orgán řádně zjistil a posoudil osobní situaci stěžovatele i stav v jeho zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí plně v jeho pravomoci a soud nezákonnost takového rozhodnutí s ohledem na shora vyslovené neshledává.

Soud I. stupně byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody opravného prostředku, které stěžovatel uvedl, přičemž vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Nejvyšší správní soud stejně jako Krajský soud v Ostravě dospěl k závěru, že se žalovaný zabýval všemi podstatnými skutečnostmi, které stěžovatel v průběhu správního řízení uvedl a zhodnotil je řádně po stránce skutkové i právní. V průběhu řízení postupoval žalovaný v úzké součinnosti se stěžovatelem, o čemž svědčí především průběh pohovoru k žádosti stěžovatele o udělení azylu, kdy se žalovaný podrobně a zcela vyčerpávajícím způsobem zabýval tvrzeními stěžovatele ohledně jeho důvodů pro udělení azylu. Žalovanému nelze rovněž vytýkat porušení zásady vyhledávací, neboť povinností správního orgánu bylo zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdil, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. Z žádného ustanovení zákona však nelze dovodit, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 správního řádu, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.

Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného je zřejmé, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení dostatečných důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých žalovaný rozhodoval. Stěžovatel v podané žalobě neuvedl nic, co by zpochybňovalo skutkový stav, tak jak byl žalovaným zjištěn

a v odůvodnění napadeného rozhodnutí popsán. V řízení před správním orgánem tedy nedošlo k tvrzeným vadám v řízení před správním orgánem, pro něž by měl soud rozhodnutí žalovaného zrušit.

Žalovaný a následně i soud se proto tvrzené nezákonnosti ve smyslu § 103 odst.1 písm. b) s. ř. s. nedopustili.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

K požadavku stěžovatele na ustanovení tlumočníka v kasačním řízení Nejvyšší správní soud uvádí, že o kasační stížnosti bylo v souladu s ust. § 109 odst. 1 s. ř. s. rozhodováno bez jednání, tudíž potřeba ustanovení tlumočníka nevznikla; k ochraně práv stěžovatele byl přitom krajským soudem ustanoven zástupce z řad advokátů.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a 7 ve spojení s ust. § 120 s. ř. s. Protože úspěšný žalovaný žádné náklady neuplatňoval, resp. mu žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, soud mu nepřiznal náhradu nákladů řízení.

Stěžovateli byl pro řízení o výše uvedené kasační stížnosti ustanoven zástupce - advokát a v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.).

Výše odměny byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to za jeden úkon právní služby spočívající v převzetí a přípravě právního zastoupení, a náhrady hotových výdajů, tedy ve výši 1 x 1.000,- Kč a 1 x 75,- Kč /ust. § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b), § 13 odst. 3 citované vyhlášky/, celkem 1.075,- Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 19. června 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu